

Multidisciplinární přístup ke kognitivnímu deficitu u pacientů s roztroušenou sklerózou

MUDr. Iva Šrotová, Ph.D.^{1,2}, MUDr. Martina Petrášová^{1,2}, MUDr. Sabina Flašarová¹,
PhDr. Radka Michalčáková Neužilová, Ph.D.^{3,4}, MUDr. Pavla Hanzlíková, Ph.D., MBA⁵

¹Neurologická klinika Fakultní nemocnice Brno Bohunice

²Lékařská fakulta Masarykovy univerzity, Brno

³Fakulta sociálních studií – Katedra psychologie Masarykovy univerzity, Brno

⁴Oddělení klinické psychologie Fakultní nemocnice Brno Bohunice

⁵Ústav radiodiagnostický Fakultní nemocnice Ostrava a Lékařské fakulty Ostravské Univerzity

Roztroušená skleróza (RS) je chronické autoimunitní onemocnění s prvky neurodegenerace, které často vede kromě jiných symptomů také ke kognitivnímu deficitu. Pokles kognitivních funkcí má v rámci jednotlivých forem RS různou prevalenci, přičemž častěji se vyskytuje u progresivních variant, vždy však snižuje kvalitu života pacienta. Kognici je nutno u pacientů s RS v rámci běžného sledování vyšetřovat a adekvátně léčit i koincidující nemoci, často deprese nebo úzkostné poruchy, které mohou kognitivní schopnosti pacienta dále narušovat.

Klíčová slova: roztroušená skleróza, kognitivní deficit, deprese, úzkost, SDMT, kognitivní rychlost zpracování.

A multidisciplinary approach to cognitive deficit in patients with multiple sclerosis

Multiple sclerosis (MS) is an immune-based neurodegenerative disease that often leads to cognitive deficit in addition to other symptoms. The decline in cognitive functions has a various prevalence in the respective forms of MS, whereas it occurs more often in progressive variants, however, it always reduces the patient's quality of life. Cognition in patients with MS should be examined as a part of the routine follow-up and coincident diseases, such as depression or anxiety, which can further impair the patient's cognitive abilities, should be also addressed adequately.

Key words: multiple sclerosis, cognitive deficit, depression, anxiety, SDMT, cognitive processing speed.

Úvod

Roztroušená skleróza (RS) je imunitně zprostředkované neurodegenerativní onemocnění, které je často doprovázeno rozvojem kognitivního deficitu.

Kognitivní deficit se může projevit ve všech stádiích a formách onemocnění, avšak častější je u progresivních variant RS.

Ve fázi klinicky izolovaného syndromu (CIS) je postižení kognitivních funkcí patrné u 20–25 % pacientů, ve fázi relaps-remitentní (RR) RS je postižení kognitivních funkcí pří-

tomno u 30–45 % a u pacientů se sekundárně progresivní RS se jedná o 50–75 % pacientů (Benedict et al., 2020). U primárně progresivní RS jsou data o výskytu kognitivního deficitu značně variabilní, ale předpokládá se, že je přítomen asi u 47 % pacientů (Petracca et al., 2017). Kognitivní deficit může být i izolovaným symptomem RS, především v počátečních stádiích (Benedict et al., 2020). Přítomnost kognitivního deficitu již u pacientů v časně fázi RS je spojena s vyšším rizikem progresse disability a je spojo-

vána s agresivnější variantou onemocnění (Pitteri et al., 2017).

Mezi nejčastější oslabené kognitivní funkce u pacientů s RS patří rychlost zpracování, schopnost učení a epizodická paměť, méně často pak exekutivní a vizuoprostorové funkce (Grzegorski et Losy, 2017).

Kognitivní deficit má významný dopad na kvalitu života pacientů i jejich blízkých, souvisí rovněž se zaměstnaností a pracovním uplatněním, celkově může ovlivnit zvládnání a průběh nemoci (Papathanasiou et al., 2014).

MUDr. Iva Šrotová, Ph.D.

Neurologická klinika Fakultní nemocnice Brno Bohunice a Masarykova univerzita Brno
srotova.iva@fnbrno.cz

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2023;24(6):449–452

Článek přijat redakcí: 23. 10. 2023

Článek přijat k publikaci: 22. 11. 2023